

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 352.075

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2025.1.25>

О. А. Кавилін

кандидат політичних наук,
доцент кафедри публічного управління та земельного кадастру
Класичного приватного університету
<https://orcid.org/0009-0001-1857-3099>

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В статті досліджено види державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, що забезпечується органами державної влади, зокрема: законодавчої, виконавчої і судової. Визначено мету здійснення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, яка полягає у виявленні: відповідності завданням, що стоять перед органами місцевого самоврядування та виявленню відхилень від поставлених цілей та завдань й встановлення причин таких відхилень та винних осіб.

Встановлено, право здійснення державного контролю за винесенням рішень голів місцевих державних адміністрацій Президентом України та можливості скасування таких рішень, хоча серед повноважень Президента України, визначених у Конституції України не сказано про його взаємовідносини з місцевими державними адміністраціями, зокрема щодо можливості ним скасування таких рішень, що призвело до висновку про відсутність дієвого механізму контролю з боку Президента України відносно діяльності державної виконавчої влади на місцях щодо видання розпоряджень та законотворчої діяльності органів місцевого самоврядування.

Встановлено, що з оголошенням воєнного стану на території України та створення військових адміністрацій, голови яких набули повноважень голів державних адміністрацій призвело до змін в системі здійснення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.

На підставі узагальнення нормативно-правової бази побудовано Механізм здійснення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, де у якості різновиду державного контролю виділено – парламентський контроль.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, державний контроль, парламентський контроль, повноваження органів місцевого самоврядування.

Постановка завдання. Останнім часом відбувається реформування системи місцевого самоврядування у напрямку децентралізації влади в межах якої частину повноважень органів виконавчої влади було делеговано місцевим територіальним громадам. Проте, з метою виконання посадовими особами органів органів місцевого самоврядування покладених на них повноважень, дотримання під час видання рішень норм Конституції та інших Законів України, попередження порушення прав, свобод та законних інтересів юридичних та фізичних осіб, – здійснюється державний контроль. Останнім часом, враховуючи оголошення в Україні воєнного стану та внесенням змін

в систему організації виконавчої влади на місцях порядок здійснення державного контролю, також, зазнав змін, що обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню становлення місцевого самоврядування в Україні присвячені праці: В.Д. Бакуменко, Л.О. Беззубко, А.О. Дегтяра, В.В. Дорофієнко, І.О. Дробота, О.М. Іваницької, О.І. Крюкова, М.А. Латиніна, О.Д. Лазора, Т.В. Мамонової, Ю.В. Молодженя, В.М. Огаренко, С.Є. Саханенко; організаційні засади його функціонування досліджували – О.Ю. Бобровська, С.В. Болдирев, Т.П. Козарь, Т.А. Кравченко, В.С. Куйбіда. Контроль в системі місцевого самоврядування

став предметом досліджень П.С. Покатаєва, який присягав цьому питанню докторську дисертацію. Але, враховуючи сучасну ситуацію в країні, обтяжену війною, контроль набув інших форм, що вимагає більш предметного дослідження його здійснення.

Виклад основного матеріалу. Мета контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування полягає у виявленні: відповідності завданням, що стоять перед органами місцевого самоврядування; виконання і способу виконання покладених на них обов'язків; практичного результату виконаної роботи; виявлення відхилень від поставлених цілей та встановлення причин, які сприяли цьому та винних осіб [1].

Виділяють наступні види контролю, як то: державний та громадський.

Державний контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування забезпечується органами державної влади – законодавчої, виконавчої і судової, та виявляється у різноманітних формах управлінського та фінансового контролю [1].

У Європейській хартії місцевого самоврядування зазначено, що адміністративний нагляд за органами місцевого самоврядування здійснюється таким чином, щоб забезпечити домірність заходів контролюючого органу важливості інтересів, які він має намір охороняти [2]. Досліджуючи повноваження органів місцевого самоврядування у різних сферах, можна зробити висновки, що такий контроль має здійснюватися з метою:

- забезпечення соціально-економічного і культурного розвитку територіальної громади (ст. 27 ЗУ „Про місцеве самоврядування в Україні”);

- своєчасності прийняття місцевого бюджету бюджету, прийняття рішень з приводу розміру ставок місцевих податків та зборів, своєчасності інформування контролюючі органи про ставки податків та зборів та надання податкових пільг (ст. 28);

- правомірності та дотримання процедури приватизації об'єктів комунальної власності, ефективності використання прибутків комунальних підприємств (ст. 29);

- перевірки достовірності обліку громадян, що потребують поліпшення житлових умов (ст. 30);

- контролю за організацією благоустрою територіальної громади, дотримання законодавства щодо поводження з побутовими відходами (ст. 30);

- контролю за організацією перевезень пасажирів (регулярних та нерегулярних маршрутів), формування цін і тарифів на перевезення (ст. 30);

- перевірки використання коштів та своєчасності здійснення ремонт об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, об'єктів жилого фонду, шляхів місцевого значення (ст.31);

- виявлення факту встановлення на території населеного пункту режиму використання та забудови земель (ст.31);

- перевірки функціонування закладів освіти, охорони здоров'я, організації освітнього процесу, медичного обслуговування та харчування у закладах освіти, культури, оздоровчих закладах, фізкультури і спорту, що належать територіальним громадам (ст.32);

- встановлення факту дотримання законодавства щодо охорони, відтворення земель, підвищення продуктивності і родючості ґрунтів, правил і норм використання лісових ресурсів (ст. 33);

- перевірки дотримання законодавства щодо підвищення рівня безпеки і поліпшення умов праці та виробничого середовища, соціальної захищеності різних груп населення від безробіття (ст.34);

- встановлення факту здійснення заходів соціального патронажу; надання соціальних послуг особам, що не мають постійного місця проживання (ст.34);

- перевірки факту сприяння розвитку зовнішньоекономічних зв'язків підприємств, установ та організацій різних форм власності, що здійснюють діяльність на території громади (ст. 35);

- контролю за організацією призову громадян на військову службу (ст. 36);

- перевірки організації заходів із підготовки та проведення на території населеного пункту евакуації населення, культурних і матеріальних цінностей у разі виникнення надзвичайної ситуації; готовності до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (ст.36-1);

- вчинення заходів із збереження цілості адміністративно-територіального устрою (ст. 37);

- виявлення достовірності та своєчасності формування та ведення реєстру територіальної громади (ст. 37-1);

- правомірність вчинення нотаріальних дій, реєстрації актів цивільного стану; реєстрації

юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (ст.38) та ін.

Виконавчу владу в областях і районах здійснюють місцеві державні адміністрації, голови яких при здійсненні своїх повноважень відповідальні перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України та підзвітні й підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня. Крім того, місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні радам у частині повноважень, делегованих їм відповідними районними чи обласними радами (ст. 118 Конституції України [3]).

Відповідно до ст. 118 Конституції України, якщо рішення голів місцевих державних адміністрацій суперечать Конституції та законам України або іншим актам законодавства, – то вони можуть бути скасовані Президентом України або головою місцевої державної адміністрації вищого рівня [3]. Хоча серед повноважень самого Президента України нічого не сказано про його взаємовідносини з місцевими державними адміністраціями, зокрема щодо можливості ним скасування таких рішень. Відповідно до ст.106 Президент України має право зупиняти дію актів Кабінету Міністрів України з мотивів невідповідності Конституції, накладати вето на Закони, прийняті Верховною Радою України. Спробуємо дослідити механізм скасування рішень голів місцевих державних адміністрацій саме Президентом України.

Так, відповідно до ст. 43 ЗУ „Про місцеві державні адміністрації” якщо розпорядження голови державної адміністрації суперечать Конституції України, законам України, рішенням Конституційного Суду України, іншим актам законодавства або є недоцільними, неекономічними, неефективними за очікуваними чи фактичними результатами можуть бути скасовані Президентом України [4]. І виникає питання, як буде встановлено факт суперечності такого розпорядження Конституції України чи іншим Законам? Для цього, скоріше за все, має бути отримана попередня інформація про таку невідповідність, яка має бути перевірена, зокрема це може бути звернення громадян до Президента України щодо порушення їх законних прав і свобод у разі прийняття відповідного рішення голови державної адміністрації.

Відповідно до ст.1, 5 ЗУ „Про звернення громадян”, громадяни мають право адресувати

звернення органам державної влади та місцевого самоврядування, а також Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України. Проте, звернення до Президента України та інших вищих органів законодавчої та виконавчої влади мають особливу форму колективного звернення у вигляді електронної петиції [5].

Електронна петиція, що адресована Президенту України для його розгляду має набрати на її підтримку не менш ніж 25000 підписів громадян протягом не більше трьох місяців з дня оприлюднення такої петиції.

Отже, для визнання рішення голови державної адміністрації таким, що суперечить Конституції України чи іншим Законам потрібне звернення громадян до Президента, яке має набрати не менш ніж 25000 голосів, – саме такий висновок ми зробили.

Відповідно до ч.3, ст.8 ЗУ „Про Конституційний Суд України” питання щодо відповідності Конституції України чинних актів органів державної влади та місцевого самоврядування належить до компетенції Конституційного Суду. Крім того, Суд розглядає питання щодо відповідності Конституції України нормативних актів, які втратили чинність, але продовжують застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності [6] з метою захисту законних прав і свобод громадян.

Крім того, ст. 54 ЗУ „Про Конституційний Суд України” передбачено право на конституційне звернення щодо відповідності нормативно-правових актів Верховної Ради Конституції України та іншим законам, проте, нічого не сказано стосовно звернення щодо нормативних актів органів місцевого самоврядування.

Але, у той же час у ст. 38 ЗУ „Про місцеві державні адміністрації” вказано, що рішення посадових осіб місцевих державних адміністрацій можуть бути оскаржені Президенту України, органу виконавчої влади вищого рівня, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини або до суду [4]. Тобто, гіпотетично неконституційні рішення місцевих органів влади можливо оскаржити, але зовсім не зрозуміло, хто саме має право на такі оскарження, чи то індивідуальний суб'єкт, чи то має бути колективне звернення у вигляді петиції?

Отже, можна зробити висновок щодо відсутності дієвого механізму контролю з боку Президента України відносно діяльності державної виконавчої влади на місцях щодо видання

розпоряджень та законотворчої діяльності органів місцевого самоврядування.

Відповідно до ст. 33 ЗУ „Про місцеві державні адміністрації” контроль за діяльністю районних державних адміністрацій здійснюють обласні державні адміністрації. Голови районних державних адміністрацій зобов'язані регулярно інформувати про свою діяльність голів обласних державних адміністрацій, а також щорічно та на вимогу звітувати перед ними [4].

Порядок здійснення контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування щодо реалізації делегованих ним повноважень органами виконавчої влади затверджено Постановою КМУ від 9 березня 1999 р. № 339, відповідно до якої контроль покладається на місцеві державні адміністрації, а у випадках, передбачених законодавством, – на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, їх територіальні органи. Контроль здійснюється шляхом аналізу актів органів місцевого самоврядування, надання органами місцевого самоврядування інформації про виконання делегованих повноважень, проведення перевірок діяльності виконавчих органів сільських, селищних, міських рад [7].

Так, у разі виявлення невідповідності акта органу місцевого самоврядування, прийнятого з питань здійснення делегованих повноважень, орган, що здійснює контроль, протягом трьох місяців має надсилати повідомлення про невідповідність акту [8].

Крім того, в межах здійснення контролю виконавчі органи сільських, селищних, міських рад один раз на півріччя зобов'язані щомісячно до 10 числа місяця, який настає за звітним періодом надсилати інформацію про виконання делегованих повноважень до органів, що здійснюють контроль [8]. А за рішенням Кабінету Міністрів України можуть проводитися комплексні перевірки щодо виконання делегованих повноважень із заслуховуванням посадових осіб місцевого самоврядування щодо стану виконання.

В свою чергу Кабінет Міністрів України у системі органів державної влади України – є вищим органом виконавчої влади, який реєлізує владу безпосередньо та через міністерства й інші центральні органи виконавчої влади та місцеві державні адміністрації, спрямовуючи, координуючи та контролюючи діяльність цих органів, зокрема здійснює контроль за додержанням цих органів, а також органами місцевого самоврядування законодавства з питань виконання

ними делегованих повноважень органами виконавчої влади (ст. 1 Закону [9]). Голови місцевих державних адміністрацій під час здійснення своїх повноважень відповідальні перед Кабінетом Міністрів України (п.4, ст. 23 Закону [9]).

Але 24 лютого 2022 року Президент України підписав Указ № 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні”, відповідно до якого на підставі ст.4 ЗУ „Про правовий режим воєнного стану” на територіях, на яких введено воєнний стан, для забезпечення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян можуть бути створені тимчасові державні органи – військові адміністрації [10].

Військові адміністрації населених пунктів утворюються в межах територій територіальних громад, у яких сільські, селищні, міські ради або їхні виконавчі органи, та/або сільські, селищні, міські голови не можуть здійснювати покладені на них Конституцією та законами України повноваження. Військову адміністрацію очолює начальник, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України за пропозицією Генерального штабу Збройних Сил України або відповідної обласної державної адміністрації. У разі прийняття рішення про утворення районних, обласних військових адміністрацій їх статусу набувають районні, обласні державні адміністрації, а голови цих адміністрацій набувають статусу начальників відповідних військових адміністрацій. Загальне керівництво діяльністю таких адміністрацій здійснюють керівники відповідних районних державних адміністрацій (ст. 4 Закону [10]).

Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 68/2022 в Україні було створено військові адміністрації, а голови державних адміністрацій набули статусу відповідних військових адміністрацій та начальників цих військових адміністрацій [11]. У зв'язку з такими змінами в системі виконавчої влади на місцевому рівні, звичайно відбулись зміни й у системі контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, адже повноваження зі здійснення контролю перейшли до голів військових адміністрацій.

Відповідно до ч.1, ст. 14 ЗУ „Про комітети Верховної Ради України” контрольну функцію можуть реалізовувати комітети Верховної Ради України, яка полягає у: аналізі практики застосування

законодавчих актів у діяльності державних органів влади та їх посадових осіб [12].

Крім того, комітети здійснюють аналіз практики застосування органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами Конституції та законів України, аналіз відповідності закону прийнятих ними підзаконних нормативно-правових актів, своєчасності їх прийняття. За наслідками такого аналізу комітет вносить рекомендації щодо приведення у відповідність підзаконного нормативно-правового акту із редакцією закону. Такі рекомендації підлягають обов'язковому розгляду органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами (ч.1-2, ст.24 Закону [12]).

Тобто мова йде про здійснення парламентського контролю.

Парламентський контроль – це діяльність законодавчого (представницького) органу державної влади (Верховної Ради України), його членів та утворених ним органів моніторингу законності здійснення своїх повноважень органами публічної влади, їх посадовими особами й іншими особами з метою подальшої оцінки їх діяльності і можливого застосування заходів реагування [13, с. 169].

Метою парламентського контролю, є:

- захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України, попередження їх порушення;
- додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина суб'єктами владних повноважень;
- сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність з Конституцією України та міжнародними стандартами у цій галузі;
- запобігання дискримінації щодо реалізації людиною своїх прав і свобод, тощо (ст.3 Закону [14]).

Як наголошує Д.О. Разумков: „ ... враховуючи, що Верховна Рада України – є представницьким органом, здійснення нею контрольної функції набуває особливостей різновиду державного контролю (і мова йдеться, саме, про парламентський контроль, який набуває форми державного контролю, що виходить за межі традиційних уявлень про цей вид контролю як засобу забезпечення законності у державному управлінні)” [15, с. 17]. І однією з особливостей такого контролю – є перелік суб'єктів його здійснення, зокрема, Комітети ВРУ, яких на сьогодні

затверджено у кількості 23. Контроль заключається у детальному та фаховому рівні опрацювання інформації, яка до них надходить.

Комітети в межах здійснення контролю виконують функції:

- попереднього розгляду і підготовки висновків до законопроектів; доопрацювання окремих законопроектів; внесення висновків до перспективного планування законопроектної роботи;
- аналізу практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів влади, їх посадових осіб;
- контроль за виконанням Державного бюджету України в частині, що належить до предмета їх відання, для забезпечення доцільності, економності та ефективності використання державних коштів [15, с. 23].

У разі виявлення комітетом порушення прав, свобод і інтересів людини та громадянина, інтересів держави, територіальної громади – комітет має право направити матеріали для реагування державним органам влади чи органам місцевого самоврядування (ч.1, ст.33 Закону [12]).

Парламентський контроль за дотриманням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території на постійній основі здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (ст.1 Закону [14]).

Уповноважений в межах наданих йому повноважень має право:

- невідкладного прийому керівниками державних органів влади та місцевого самоврядування та їх безперешкодно відвідування;
- на ознайомлення з документами, у тому числі тими, що містять інформацію з обмеженим доступом, та отримання їх копій в органах державної влади та місцевого самоврядування;
- вимагати від посадових і службових осіб сприяння проведенню перевірок діяльності підконтрольних і підпорядкованих їм підприємств, установ, організацій, виділення спеціалістів для участі у проведенні перевірок, експертиз і надання відповідних висновків (ст.13 Закону [14]).

У разі відмови посадових чи службових осіб органів державної влади чи місцевого самоврядування від співпраці з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, а також умисне приховування або надання неправдивих даних з боку таких осіб тягнуть за собою відповідальність.

Уповноважений має право в межах здійснення парламентського контролю подати конституційне подання до органів державної влади чи

органів місцевого самоврядування, яке є актом реагування до Конституційного Суду України щодо вирішення питання про відповідність Конституції України чи іншим законам правового акта. Подання Уповноваженого вимагає від посадових та службових осіб вжиття у місячний строк заходів щодо усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина (ст.15 Закону [14]).

Д.О. Разумков вказує, що наглядова функція парламенту не повинна використовуватися для блокування виконання урядом своєї програми. Важливо уникати зловживання висуванням до уряду популістських вимог. Нагляд повинен спрямовуватись на забезпечення прозорості уряду, визначення способів, за допомогою яких дії уряду можуть здійснюватися більш ефективно і продуктивно, а також напрацювання альтернативних політичних підходів [15, с. 16].

Я. М. Куцин наголошує, що суб'єкти парламентського контролю мають бути самостійні та незалежні, дотримуватись у своїй діяльності принципу: закон вище партійних інтересів, адже

на парламент покладається роль головного контролера, тому що в колективному обговоренні важливих для країни питань істину знайти легше, оскільки особисті якості депутатів відходять на другий план, а у виступах депутатів можна розгледіти партійні інтереси та запобігти лобіюванню сумнівних законодавчих ініціатив [16, с. 40]. І це є принципово важливим питанням, адже депутати мають, перш за все, відстоювати інтереси всього суспільства.

Адже, у ст.24 ЗУ „Про статус народного депутата України” зазначено, що

Народний депутат зобов'язаний: дбати про благо України і добробут Українського народу, захищати інтереси виборців та держави; додержуватись вимог Конституції України та інших законів України; постійно підтримувати зв'язки з виборцями, вивчати громадську думку, потреби і запити населення, та у разі необхідності повідомляти про них Верховну Раду України [17]. Отже, заходи здійснення парламентського контролю мають на меті покращити систему державного урядування.

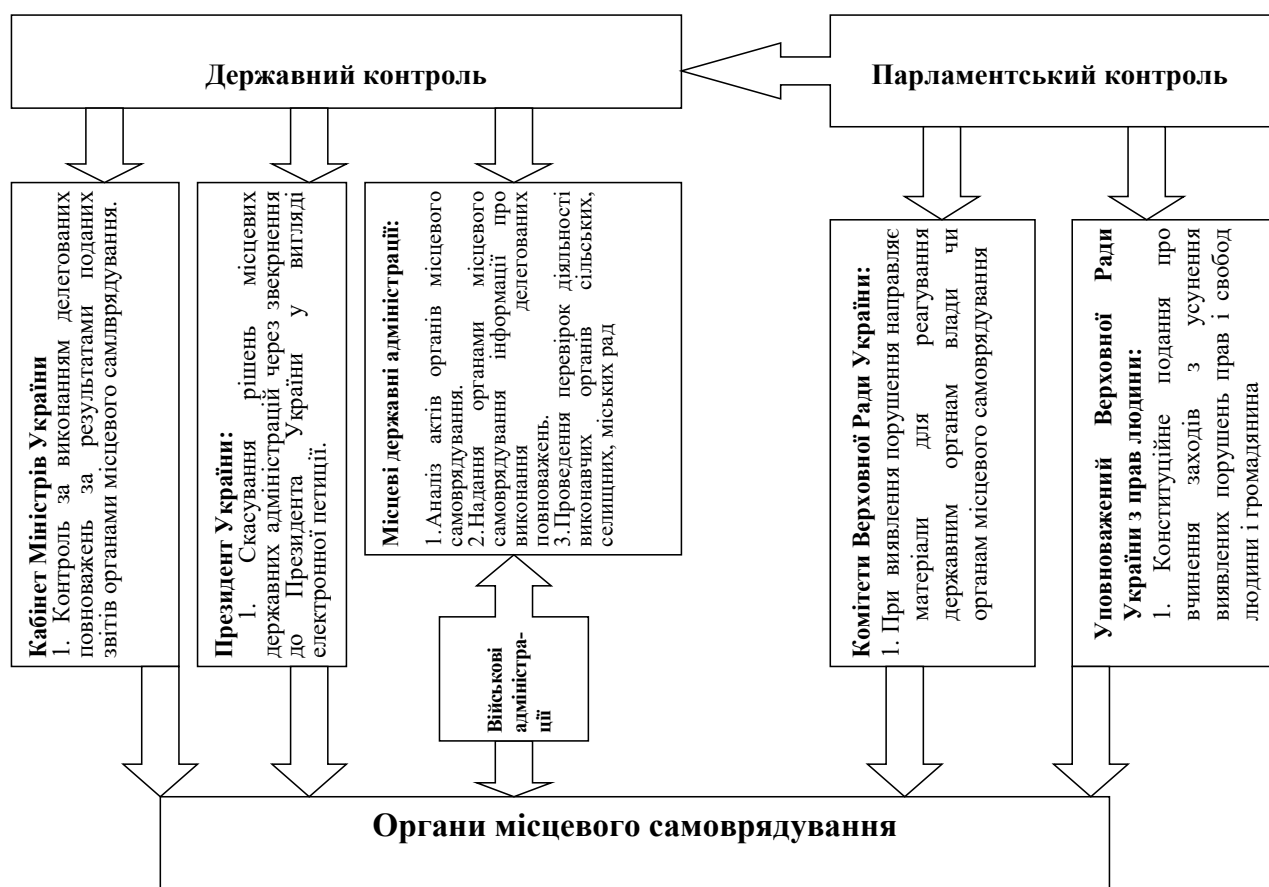

Рис. 1. Механізм здійснення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування

Примітка: узагальнено автором

На підставі узагальнення нормативно-правової бази на рис. 1 представлено Механізм здійснення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, де у якості різновиду державного контролю виділено – парламентський контроль.

Висновки. За результатами проведеного дослідження встановлено відсутність дієвого механізму контролю з боку Президента України відносно законотворчої діяльності органів місцевого самоврядування, крім того серед його повноважень у ст. 106 Конституції України нічого не сказано про взаємовідносини з місцевими державними адміністраціями, зокрема щодо можливості скасування рішень, що не відповідають Конституції України та іншим Законам України.

На підставі узагальнення нормативно-правової бази представлено Механізм здійснення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, де у якості різновиду державного контролю виділено – парламентський контроль, зокрема виділено кожного із суб'єктів здійснення державного контролю із виокремленням повноважень кожного з них стосовно впливу на посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо видання рішень та вчинення дій, які суперечать Конституції та іншим Законам України.

Список використаної літератури:

1. Контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування (іноземний досвід). Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит Комітету Верховної Ради України. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29223.pdf>
2. Європейська хартія місцевого самоврядування: ратифіковано Законом., № 452/97-ВР від 15.07.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
3. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон від 9 квітня 1999 р., № 586-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
5. Про звернення громадян: Закон від 2 жовтня 1996 р., № 393/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#top>
6. Про Конституційний Суд України: Закон від 13 липня 2017 р., № 2136-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
7. Конституція України. Науково-практичний коментар [Колектив авторів]. : Харків., Вид-во „Право”. URL: <https://coollib.cc/b/340418/read>
8. Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади: Постанова від 9 березня 1999 р. № 339 / Кабінет Міністрів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/339-99-%D0%BF#Text>
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон від 27 лютого 2014 р., № 794-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#top>
10. Про правовий режим воєнного стану: Закон від 12 травня 2015 р., № 389-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
11. Про утворення військових адміністрацій: Указ від 24 лютого 2022 р., № 68/2022 / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>
12. Про комітети Верховної Ради України: Закон від 4 квітня 1995 р., № 116/95-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80#top>
13. Бондаренко В. А. Пустова Н. О. Парламентський контроль у системі державного контролю. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. 2017. Вип. 1. С. 159-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2017_1_19.
14. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон від 23 грудня 1997 р., № 776/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
15. Разумков Д. О. Парламентський контроль: практичні поради та рекомендації для підвищення ефективності: *Посібник з парламентського контролю*. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/PRP_Guide_Parliamentary_Oversight-UKR.pdf
16. Куцин Я. М. Парламентський контроль – основний чинник ефективності принципу „стримунуть і протидіяти”. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2017. Вип. 46(1). С. 36-41. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_46\(1\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_46(1)_10).
17. Про статус народного депутата України: від 17 листопада 1992 р., № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#top>

Kavylin O. A. State control over the activities of local self-government bodies

The article examines the types of state control over the activities of local self-government bodies, which are provided by state authorities, in particular: legislative, executive and judicial. The purpose of state control over the activities of local self-government bodies is determined, which consists in identifying: compliance with the tasks facing local self-government bodies and identifying deviations from the set goals and objectives and establishing the reasons for such deviations and the guilty parties.

It is established that the President of Ukraine has the right to exercise state control over the decisions of the heads of local state administrations and the possibility of canceling such decisions, although the powers of the President of Ukraine, defined in the Constitution of Ukraine, do not mention his relationship with local state administrations, in particular, the possibility of his canceling such decisions, which led to the conclusion that there is no effective mechanism for control by the President of Ukraine over the activities of the state executive authority in the field regarding the issuance of orders and the legislative activity of local self-government bodies.

It is established that the declaration of martial law on the territory of Ukraine and the creation of military administrations, the heads of which acquired the powers of heads of state administrations, led to changes in the system of state control over the activities of local self-government bodies.

Based on the generalization of the regulatory and legal framework, the Mechanism for State Control over the Activities of Local Self-Government Bodies was built, where parliamentary control is highlighted as a type of state control.

Key words: local self-government bodies, state control, parliamentary control, powers of local self-government bodies.